

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

A6-0434/2008

10.11.2008

RAPORT

Euroopa kormoranide asurkondade majandamise kava koostamine nende suureneva mõju vähendamiseks kalavarudele, kalandusele ja vesiviljelusele (2008/2177(INI))

Kalanduskomisjon

Raportöör: Heinz Kindermann

PR_INI

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	8
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	12

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Euroopa kormoranide asurkondade majandamise kava koostamise kohta nende suureneva mõju vähendamiseks kalavarudele, kalandusele ja vesiviljelusele (2008/2177(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu 20. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 2371/2002 ühisele kalanduspoliitikale vastava kalavarude kaitse ja säästva kasutamise kohta¹;
  - võttes arvesse komisjoni teatist nõukogule ja Euroopa Parlamendile ühise kalanduspoliitika rolli kohta ökosüsteemil põhineva lähenemisviisi rakendamisel merenduse juhtimises (KOM(2008)0187);
  - võttes arvesse nõukogu 2. aprilli 1979. aasta direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta² (nn linnukaitse direktiiv);
  - võttes arvesse komisjoni teatist ühise kalanduspoliitika reformi kohta („teejuht”) (KOM(2002)0181);
  - võttes arvesse komisjoni teatist nõukogule ja Euroopa Parlamendile Euroopa vesiviljeluse säästva arengu strateegia kohta (KOM(2002)0511);
  - võttes arvesse põllumajanduse ja kalanduse nõukogu 27. ja 28. jaanuaril 2003. aastal Brüsselis toimunud kohtumise lõppjäreldusi;
  - võttes arvesse oma 15. veebruari 1996. aasta resolutsiooni kormoranidega seonduvate probleemide kohta Euroopa kalanduses³;
  - võttes arvesse nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta⁴;
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
  - võttes arvesse kalanduskomisjoni raportit (A6-0434/2008),
- A. arvestades kormoranide (*Phalacrocorax carbo*) asurkondade kiiret suurenemist Euroopa Liidu territooriumil ning seda, et nende kogupopulatsioon on Euroopas viimase 25 aasta jooksul kasvanud 20 korda ja hõlmab praegu hinnanguliselt vähemalt 1,7 kuni 1,8 miljonit lindu;
- B. arvestades vesiviljelusettevõtetele ja paljude Euroopa Liidu liikmesriikide mererannikul ja sisevetes elutsevate arvukate looduslike kalaliikide varudele tekitatud tõendatud ja

---

¹ EÜT L 358, 31.12.2002, lk 50.

² EÜT C 103, 25.4.1979, lk 1.

³ EÜT C 65, 4.3.1996, lk 141.

⁴ EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7.

püsivaid kahjusid;

- C. arvestades, et ökosüsteemil põhineva lähenemisviisi rakendamine nii mere- ja rannikualade kui siseveekogude majandamiseks vajab tasakaalustatud poliitikat, mis suudab tagada tasakaalu kalavarude säästva kasutamise erinevate, kuid täiesti õiguspäraste eesmärkide vahel: linnukaitse ja mitmekesise linnu- ja kalafauna säilitamine ühelt poolt ning kalurite ja kalakasvatavate õiguspärane huvi kalavarude ökonoomse kasutamise suhtes teiselt poolt; arvestades samuti, et nõukogu 18. septembri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1100/2007 (millega kehtestatakse meetmed euroopa angerja varude taastamiseks)¹ esitab näite sellise tasakaalustatud poliitika kohta;
- D. arvestades, et lisaks sellele on kormorani põhjustanud paljudes ELi liikmesriikides püsivaid kahjustusi teatud geograafiliste alade taimedele;
- E. arvestades, et praegu ei toimu ei ELis ega asjaomaste kolmandate riikidega teaduslikul ja halduslikul tasandil piisavat kahe- ja mitmepoolset koordineerimist, et selle nähtusega tegeleda ja sellist arengut takistada, eriti mis puudutab usaldusväärsete ja üldtunnustatud andmete kogumist kormoranide kogupopulatsiooni kohta ELis;
- F. arvestades, et kormorani alamliik *Phalacrocorax carbo sinensis* (mandriline kormoran) kustutati juba 1997. aastal niisuguste linnuliikide nimekirjast, kelle kaitseks kohaldatakse elupaiga osas erimeetmeid (linnukaitsedirektiivi I lisa), sest see alamliik omandas hiljemalt 1995. aastaks soodsa kaitsestaatuse, samas kui alamliik *Phalacrocorax carbo carbo* (atlandi kormoran), kes ei ole kunagi olnud ohustatud, ei ole sellesse nimekirja kunagi kuulunud;
- G. arvestades, et linnukaitsedirektiivi artikkel 9 annab liikmesriikidele ja piirkondadele võimaluse võtta nn tõsiste kahjude vältimiseks ajaliselt piiratud kaitsemeetmeid sel juhul, kui see ei kahjusta linnukaitsedirektiivi kaitse-eesmärke, täpsemalt linnuliigi soodsat kaitsestaatust;
- H. arvestades, et mida rohkem läheneb ühe piirkonna kormoranide arv suurte veekogude taluvusvõimele, seda ebaproportsionaalsemalt suureneb tõsiste kahjude oht, mis vähendab samaaegselt tugevalt kohalike kaitsemeetmete mõju;
- I. arvestades, et linnukaitsedirektiivis ebaselgelt määratletud tõsise kahju mõiste², mis lubab liikmesriikidel otseselt reguleerida linnupopulatsiooni arvukust, on pannud liikmesriikide haldusasutused õiguslikult väga ebakindlasse olukorda ning andnud palju ainet sotsiaalseks konfliktiks;
- J. arvestades, et rahvusvaheliste ekspertkomisjonide lõppjärelused kormoranidega seonduvate probleemide kohta Euroopas erinevad üksteisest põhimõtteliselt, nagu näitavad REDCAFE³ ja FRAPi⁴ projektide ning EIFACi⁵ lõpparuanded;

---

¹ ELT L 248, 22.9.2007, lk 17.

² Artikli 9 lõike 1 punkti a teine taane.

³ REDCAFE (kormoranide ja kalakasvatuse vahelise konflikti lahendamise üleeuroopalisel tasandil) on komisjoni poolt teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse viienda raamprogrammi raames rahastatud projekt, mis

- K. arvestades, et kormoranide poolt tekitatud kahjude tõkestamiseks mõeldud meetmete heakskiitmine ja rahastamine on küll liikmesriikide või piirkondade pädevuses, kuid lähtudes juba ainult sellest, et kormoran on rändava eluviisiga, on kormoranide asurkondade säästvat majandamist võimalik tagada üksnes kõikide asjaomaste liikmesriikide ja piirkondade koordineeritud tegevuse kaudu koos ELi abiga;
- L. arvestades, et Euroopa vesiviljeluse säästva arengu strateegiat käsitleva komisjoni teatise lõikes, mis käsitleb arvukuse vähendamist kaitstud liikide abil, on kirjas, et lindude ja imetajate mõningate kaitstud liikide looduslikud populatsioonid võivad vähendada vesiviljelusrajatiste asurkondi, mis võib omakorda märkimisväärselt vähendada vesiviljelusettevõtte rentaablust. Selliste röövloomadega on raske võidelda, eriti suurte tiikide või laguunide puhul. Hirmutamishahendite mõju on kaheldav, sest röövloomad harjuvad nendega kiiresti. Kalakasvatuse ja vesiviljeluse ainus kaitse kormoranide eest seisneb arvatavasti kormoranide siiani suurenevate looduslike asurkondade majandamises;
- M. arvestades, et oma 27. ja 28. jaanuaril 2003. aastal toimunud kohtumisel nõudis nõukogu seoses Euroopa vesiviljeluse säästva arengu strateegiaga, et kalast toituvate loomade (näiteks kormoranide) suhtes on vaja välja töötada ühine strateegia;
- N. võttes arvesse komisjoni poolt hiljuti esitatud suuniseid suurte karnivooride populatsioonide majandamise kavade jaoks¹, eriti seoses soodsa kaitsestaatuse ja minimaalse elujõulise populatsiooni mõistete selgitusega, nagu ka seoses tõdemusega, et kaitse-eesmärgid oleksid lihtsamini saavutatavad, kui ühe liigi isendite arvukust hoitaks ühe piirkonna teoreetilisest maksimaalsest taluvusvõimest allpool;
- O. arvestades asjaolu, et erinevatel siamaani järeleproovitud riiklikel, piirkondlikel ja kohalikel meetmetel on olnud selgelt üksnes väga piiratud mõju kormoranide poolt tekitatud kahjude tõkestamisele;
- P. arvestades, et viimastel aastatel ei ole täielikult ära kasutatud kalandussektori kohta käivate lähteandmete kogumiseks kättesaadavaid vahendeid (nt eelarverida 11 07 02: kalavarude majandamise toetus (teadusliku nõustamise tõhustamine));
- Q. arvestades, et praegu peaaegu kõikides liikmesriikides linnukaitsedirektiivi artikli 9 kohaselt tehtud erandid kohaliku kahju ärahoidmiseks ei ole suurele bürokraatialle ja suurtele sotsiaalsetele kuludele vaatamata toonud kaasa probleemi jätkusuutlikku lahendamist;
- R. arvestades, et komisjon ei olnud sidusrühmade (kalandus- ja õngitsejate liidud, vesiviljelusettevõtted), teaduse esindajate, liikmesriikide ja piirkondade organite ning esinduste korduvatele üleskutsetele vaatamata valmis tegema uusi ettepanekuid selle üleeuroopalise probleemi lahendamiseks,

---

jõudis lõpule 2005. aastal.

⁴ FRAP (bioloogilise mitmekesisuse sobitamise tegevuskavade raamistik) on komisjoni poolt teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse viienda raamprogrammi raames rahastatud projekt, mis jõudis lõpule 2006. aastal.

⁵ EIFAC (Euroopa siseveekalanduse nõuandekomitee) on ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni kalanduse piirkondlik nõuandev organ siseveekalanduse ja vesiviljeluse valdkonnas.

¹ Vt: http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/index_en.htm.

1. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles esitama korrapäraste teadusuuringute edendamise abil usaldusväärseid ja üldtunnustatud andmeid nii kormoranide asurkondade kogupopulatsiooni ja struktuuri kui ka viljakuse ja suremuse näitajate kohta Euroopas;
2. teeb ettepaneku lasta ELi ja liikmesriikide poolt toetatava kormoranide asurkondade süstemaatilise jälgimise abil koostada usaldusväärne, üldtunnustatud ja igal aastal ajakohastatav andmebaas kormoranide asurkondade arengu, arvu ja geograafilise leviku kohta Euroopas, kuhu tuleb tugevamalt kaasata kalanduse uurimisasutused ja kalandusega tegelevad ametiasutused;
3. kutsub komisjoni üles kuulutama välja teadusliku projekti, mis annab pesitsevate populatsioonide, viljakuse ja surevuse kohta praegu teadaolevate andmete alusel hindamismudeli kormoranide kogupopulatsiooni suuruse ja struktuuri jaoks, ja seda rahastama;
4. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama kohasel viisil sobivaid tingimusi teaduslikul ja halduslikul tasandil toimuvaks kahe-ja mitmepoolseks vahetuseks nii ELis kui ka kolmandate riikidega ning tähistama uuringute, teatiste, kirjutiste või trükiste päritolu, eelkõige aga arvnäitajad, nii, et oleks selgesti nähtav nende teaduslik, ametkondlik või ühinguline iseloom, eelkõige loodus- ja linnukaitseühingute puhul;
5. kutsub komisjoni üles võrdlema ühelt poolt REDCAFE ja teiselt poolt FRAPi või EIFACi omavahel vastuolus olevaid lõppjärelusi kormoranide asurkondade majandamise kohta;
6. kutsub komisjoni üles asutama vastavalt sidusrühmade kõnealuse probleemiga kokkupuutele koostatud töörühma, kellel on siduv volitus koostada ühe aasta jooksul liikmesriikide tasandil võetavate kormoranide asurkondade majandamise võimalike meetmete süstemaatiline tasuvusanalüüs, hinnata nende õigsust loogiliste ja teaduslike kriteeriumite põhjal ning esitada oma soovitus;
7. kutsub komisjoni üles esitama mitmeastmelise Euroopa poolt koordineeritud kormoranide asurkondade majandamise kava, mis integreerib kormoranide asurkonnad pikaajaliselt kultuurmaastikusse linnukaitse direktiivi ja Natura 2000 kalaliikide ja vee ökosüsteemide alaseid eesmärke kahjustamata;
8. kutsub komisjoni tungivalt üles suurema õiguskindluse tähenduses ning ühtse tõlgendamise eesmärgil määratlema viivitamatult selgelt tõsise kahju mõiste, mida kasutatakse linnukaitse direktiivi artikli 9 lõike 1 punkti a teises taandes;
9. kutsub komisjoni üles koostama ka üldisemad suunised linnukaitse direktiivi artikli 9 lõike 1 raames võimaldatavate erandite olemuse kohta ning selgitama seejuures täiendavalt terminoloogiat kohtades, mida võidakse pidada mitmetähenduslikeks;
10. kutsub komisjoni ja liikmesriike tungivalt üles soodustama teaduslikul ja halduslikul tasandil toimuva suurema koordineerimise, koostöö ja teabevahetuse abil kormoranide asurkondade säästvat majandamist ning looma sobivad eeldused üleeuroopalise kormoranide asurkondade majandamise kava koostamiseks;
11. palub komisjonil kontrollida kõiki kättesaadavaid õiguslikke vahendeid, et vähendada

kormoranide asurkondade poolt kalandusele ja vesiviljelusele avaldatavat negatiivset mõju, ning arvestada oma Euroopa vesiviljelust toetava algatuse edasisel väljatöötamisel üleeuroopalise kormoranide asurkondade majandamise kava positiivse mõjuga ning esitada vajaduse korral selles kontekstis ettepanekuid kormoranidega seonduvate probleemide lahendamiseks;

12. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võimaldama ELi eelarves kalandussektori kohta käivate andmete kogumiseks eraldatud vahendite, eriti eelarverea 11 07 02 (Kalavarude majandamise toetus (teadusliku nõustamise tõhustamine)) vahendite, kasutamist ka Euroopa Liidu territooriumil asuvate kormoranide asurkondade kohta käivate andmete kogumiseks, analüüsiks ja prognoosideks, et valmistada ette selle linnuliigi tulevast korrapärast jälgimist;
13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

SELETUSKIRI

Kormoranid (*Phalacrocorax*) on pelikaniliste (*Pelecaniformes*) seltsi kuuluv liik. Tegemist on keskmise suurusega kuni suurte veelindudega, kes pesitsevad kolooniatena ja on levinud üle maailma¹. Euroopas kõige levinum kormoraniliik on kormoran *Phalacrocorax carbo* ning selle kaks vaevu eristatavat alamliiki *Phalacrocorax carbo carbo* (atlandi kormoran) ja *Phalacrocorax carbo sinensis* (mandriline kormoran). Kormoranid on Euroopa looduslik linnuliik. Neid leidub nii mererannikul kui ka siseveekogudes. Sisemaal eelistavad nad enamasti suuri veekogusid, kuid lendavad jahti pidama ka keskmäestike väiksematele jõgedele. Kormoranid on osaliselt rändlinnud, kes pärast pesitsushooaega võtavad ette pikemaid või lühemaid rändeid uute elupaikade otsingul. Eelkõige põhjapoolkera külma ja mõõduka kliimaga alade kormoranid rändavad talvel sageli sadu kilomeetreid lõuna poole.

Kormoranid toituvad eranditult kaladest, päevane toiduvajadus on 400–600 g kalu. Kormoranid on kõigesööjad, st nad ei eelista kindlaid kalaliike, vaid söövad neid kalu, keda vastavas veekogus on kõige lihtsam püüda. Kõige sagedamini püütakse saagiks 10 kuni 25 cm pikkusi kalu, aga võidakse hakkama saada ka suurte, kuni 60 cm pikkuste ja 1 kg kaaluvate eksemplaridega.

Saagi tabamiseks sukelduvad kormoranid veepinnalt otsejoones allapoole, seejärel jälitatakse saaki aktiivselt, haaratakse noka vahele ja viiakse veepinnale. Eranditult kolooniatena pesitsevate lindudena lendavad kormoranid veekogudele jahti pidama enamasti suuremate rühmadena. Seejärel kütib iga lind tavaliselt eraldi, sageli aga ka 25st kuni mitmesajast linnust koosnevate rühmadena, kes kalad esmalt ringina sisse piiravad, mille tulemuseks on, et erinevates veekogudes võidakse suhteliselt lühikese aja jooksul suur protsent kalavarudest ära süüa. Kuna kormoranid hakkavad pikaealiste suurekasvuliste lindudena pesitsema alles 3- kuni 5aastaselt, hõlmab kogupopulatsioon Euroopas tõenäoliselt (vähemalt) 1,7 kuni 1,8 miljonit lindu².

Muu hulgas 1979. aastal vastu võetud linnukaitsedirektiiv (79/409/EMÜ) ning selle alusel pesitsuspaikade kaitseks võetud meetmed on kaasa toonud kormoranide populatsiooni ebaproportsionaalse suurenemise ning nüüdseks on nad asunud juba traditsioonilistest pesitsuspaikadest kaugemale eemale jäävatesse piirkondadesse, kus neid varem kunagi ei esinenud. Asurkondade kirjeldatud ülemäärane suurenemine on avaldanud Euroopa Liidu paljudes piirkondades vahetut mõju kohalikele kalapopulatsioonidele või kalandusele ning kormoranide kohalolek on seega muutunud kogu Euroopat hõlmavaks probleemiks.

Rannikupiirkondade ja siseveekogude kalavarude probleemi paremaks esiletõstmiseks olgu märgitud, et iga päev 400–600g kala süües kõrvaldavad kormoranid igal aastal Euroopa

¹ Kormoranide levialad on äärmiselt suured ja nad on levinud kõikidel mandritel, välja arvatud Antarktis, kuid kuna nad on eranditult kalatoidulised, siis ei esine neid Kesk-Aasia, Põhja-Ameerika ja Aafrika suurtes kontinentaalsetes ja kuivades, veevaestes piirkondades.

² Arvud hõlmavad kolme Euroopa alampopulatsiooni *Ph carbo carbo* (Norra, Briti saared, Lääne-Prantsusmaa: mõõdukas kasv 30 000lt kuni 39 000 pesitsuspaarini), Lääne-Euroopa *Ph carbo sinensise* populatsioon (kasv 5000lt kuni 136 000 pesitsuspaarini) ja Ida-Euroopa *sinensise* populatsioon (põhiline levikuala Doonau piirkond, Must meri, Ukraina: kasv 5000lt kuni 113 000 pesitsuspaarini). Üldpopulatsiooni hindamise rusikareeglina võib kasutada valemit „pesitsevate lindude arv x tegur 2,8” (Suter 1995). Sarnane suurusjärk on tulemuseks ka mittepesevate vanuserühmade hindamisel.

veekogudest üle 300 000 tonni kala. Paljudes liikmesriikides on see kutselise siseveekogude kalanduse ja kalakasvatuse toodangu mitmekordne kogus. 300 000 tonni on näiteks rohkem kui Prantsusmaa, Hispaania, Itaalia, Saksamaa, Ungari ja Tšehhi Vabariigi vesiviljeluse kalatoodang kokku.

Eriti tõsised on kaotused ilma selletagi ohustatud kalaliikide, näiteks angerja, harjuse, kõhrsuu ja teiste kõvale põhjale kudejate ning laskujate (*smolts*) puhul. Võrgupüük kannatab kahjuks lisaks vähenevatele püügivõimalustele ka puruksrebitud võrkudest põhjustatud otseste kahjude tagajärjel.

Kõnealuste meetmete kogu ELi hõlmavat kooskõlastamist ning riikide õiguslike aluste ühtlustamist ei ole selles valdkonnas seni toimunud. Kahes Euroopa Komisjoni poolt teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse viienda raamprogrammi raames rahastatavas projektis¹ FRAP (lõpetatud 2006) ja REDCAFE (lõpetatud 2005) käsitleti muu hulgas ka kalakasvatuse ja linnukaitse huvide konflikti kormoranide puhul, jõudes seejuures erinevate lõppjäreldesteni.

Rahvusvahelisel tasandil arutati kormoranide juhtumit juba 1994. aastal Bonni konventsiooni² teadusnõukogu kohtumisel ning soovitati välja töötada kormoranide asurkondade majandamise kava, mis ei toonud siiski edaspidi kaasa konkreetsete meetmete loetelu koostamist.

ELi tasandil on ametlikke seisukohti ühenduse strateegia kohta kormoranide probleemi lahendamiseks võetud juba alates 1996. aastast³. Euroopa kormoranide majandamise kava konkreetsete nõudmised esitati hiljuti 2007. aasta novembris Bonnisis toimunud EIFACi⁴ (ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni Euroopa siseveekalanduse nõuandekomitee) konverentsi raames. Kalanduse ja akvakultuuri nõuandekomitee (ACFA) liikmete enamus pooldas samuti niisugust kava⁵.

Eri liikmesriikides seni lubatud meetmete eesmärk on peaaegu eranditult kormoranide teatud veekogudelt eemalhoidmine või eemale peletamine, st teistele veekogudele suunamine, kus kahjude tekkimise oht on väiksem.

Arvukatest kasutatud meetoditest on intensiivses kalakasvatuses tulemuslikuks osutunud eelkõige väiksemate tiikide katmine. Suuremate tiikide ja looduslike veekogude puhul, kus katted ei ole otstarbekad, toimusid meetmed eelkõige siis, kui eemalepeletamist toetati üksikute mahalaskmistega⁶. Kõikide peletamismeetodite tõhusus on siiski – kui suured kulud kõrvale jätta – piiratud seetõttu, et need toimivad ainult juhul, kui lindude koguarv piirkonnas on suhteliselt väike, nii et nad leiavad piisavalt toitu teistest lähedal paiknevatest veekogudest.

---

¹ Vt: www.frap-project.net ja www.intercafeproject.net: projekt INTERCAFE, mida rahastatakse programmi COST raames REDCAFE järelprogrammina, peaks eeldatavasti lõppema 2008. aasta sügisel.

² Metsloomade rändliikide kaitse konventsioon; Vt: www.cms.int.

³ Vt: Euroopa Parlamendi resolutsioon B4-0138/96 ning kalandusministrite nõukogu 28. jaanuari 2003. aasta kohtumise järeldused.

⁴ Vt: <ftp://ftp.fao.org/docrep/fao/010/i0210e/i0210e00.pdf>

⁵ Vt: http://ec.europa.eu/fisheries/dialog/acfa090408_en.pdf

⁶ 1996. aastast kuni 2002. aastani andis Baierimaa loa ligikaudu 23 000 kormorani mahalaskmiseks, Prantsusmaal oli see arv aastatel 2003–2004 ligikaudu 30 000, ilma et see oleks nimetamisväärselt mõjutanud piirkonnas talvituvate kormoranide arvu.

Pesitsuskolooniatega seotud meetmed ja sekkumised on seni olnud lubatud vaid vähestes liikmesriikides ja ka seal ainult vähestel üksikjuhtumitel, erandiks on Taani.

Pesitsuspaikade vähesus oli seni ainuke tegur, mis suutis kormoranide levikut säästvalt pidurdada. Teised kättesaadavad meetmed, näiteks pesitsuspaikade hävitamine, pesitsusajal segamine või munade õliga pritsimine, olid erinevatel põhjustel liiga töömahukad ja kulukad või poliitiliselt vastuolulised, et neid süstemaatiliselt rakendada.

Õiguslik olukord

Kormoran on looduslikult esinev linnuliik ja sellisena kirjas nõukogu 2. aprilli 1979. aasta direktiivis 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta¹. Erinevalt alamliigist *Phalacrocorax carbo carbo* (atlandi kormoran), mis ei ole kunagi ohustatud olnud, oli alamliik *Ph. carbo sinensis* (mandriline kormoran) algselt ära toodud I lisas nende linnuliikide nimekirjas, kelle suhtes kehtivad eraldi kaitsemeetmed. 1997. aastal kustutati ta siiski kõnealuselt nimekirjast, sest hiljemalt alates 1995. aastast ei ole selle alamliigi asurkonnad enam ebasoodsates tingimustes olnud.

Kuna kormoran ei ole loetletud linnukaitsedirektiivi kütitavate liikide nimekirjades (II/1 ja II/2 lisa), on korrapärane jahipidamine välistatud. Nii nagu kõik teisedki looduslikult esinevad liigid, on see linnuliik hõlmatud üldjuhul peaaegu absoluutse kaitsega, mis tähendab keeldu sihilikult püüda või tappa, pesi ja mune sihilikult kahjustada või hävitada ning sihilikult häirida, eelkõige pesitsusajal.

Liikmesriigid võivad siiski muude rahuldavate lahenduste puudumisel vastavalt linnukaitsedirektiivile² teha nendest rangetest kaitsemeetmetest erandeid, „vältimaks tõsist kahju viljasaagile, kariloomadele, metsadele, kalastuspiirkondadele ja vetele,” või „taimestiku ja loomastiku kaitseks”. Sellise erandi lubamiseks tuleb aga esitada põhjendatud tõendid, et ähvardab „tõsine kahju”³.

Veenvate tõendite puudumisel kalastuspiirkondade ja looduslikult esinevate loomade ja taimede kahjustumise kohta, mis erandi tegemist õigustaksid, oleks selline tegevus linnukaitsedirektiiviga vastuolus. Tundub, et praktikas tõlgendatakse linnuliigist põhjustatud tõsise kahju mõistet erinevalt ja seetõttu vajab see selgemat määratlust. Liikmesriigid või nende liidumaad ja piirkonnad on selle kohaselt pädevad kormoranide poolt põhjustatud kahjude tõkestamise kohalike või piirkondlike meetmete heakskiitmise osas.

Viimastel aastatel on selle kohta olnud erinevaid ajaliselt või ruumiliselt piiratud näiteid: näiteks mahalaskmisload teatud piirkondades (Rootsi, Poola, Itaalia, Taani, Saksamaa, Austria), teatud perioodidel (Rumeenia, Eesti) või kehtestatud kvootide ulatuses (Prantsusmaa, Ühendkuningriik, Sloveenia); lisaks juhtumipõhiselt pesitsuskolooniatesse sekkumise lubamine (pesitsuspuude langetamine, munade viljatuks muutmise). Osades ka pesitsuspiirkondadena olulistest liikmesriikides (nt Holland, Soome, Belgia) seevastu ei lubata

¹ Avaldatud EÜT C 103, 25.4.1979.

² Vrd artikli 9 lõike 1 punkti a teine ja kolmas taane.

³ Tekkinud kahju kohta teaduslike tõendite esitamist nõutakse küll sageli ja meeeldi, see ei ole aga igal üksikjuhtumil vajalik ning kindlasti mitte juhul, kui kahju on juba tekkinud. Direktiivi kohaselt piisaks usutatavest näitajatest tõsise kahju tekkimise *ohu* kohta. Põhjenduste hindamine jääb aga pädevate asutuste otsustada.

kormoranide suhtes ka silmnähtavate kahjude korral mingeid meetmeid rakendada.

Raportöör on arvamusel, et kuigi kõnealusel valdkonnas kuulub esmane pädevus liikmesriikidele ja nendele alluvatele struktuuridele, on tõendatud, et ainult kohalike ja/või riiklike meetmetega ei ole võimalik säästvalt vähendada kormoranide mõju Euroopa kalavarudele ja kalandusele. Ühine, õiguslikult siduv ja kogu Euroopas tunnustatud ja rakendatud lähenemisviis oleks seetõttu mitte ainult tervitatav, vaid kindlasti vajalik ning tagaks, mis ei ole vähetähtis, kõikidele asjaomastele sidusrühmadele suurema õiguskindluse.

Pidades silmas ka kormorani kui rändlinnu suurt liikuvust, tundub kooskõlastatud ja kogu Euroopat hõlmav tegevuskava või majandamise kava olevat ainuke eesmärgile viiv lähenemine, mida ei tule mingil juhul käsitleda 1979. aasta linnukaitsedirektiiviga vastuolus olevana. Selline kava tagaks nimelt iseenesestmõistetavalt kõnealusel direktiivi kesksed kaitse-eesmärgid, eelkõige linnuliigi soodsa kaitsestaatuse. Eesmärgiks ei ole kormoranide asurkonna reguleerimine eraldiseisva eesmärgina, vaid tasakaalu leidmine erinevate, kuid kõigiti õiguspäraste eesmärkide vahel kalavarude säästva kasutamise tähenduses: linnukaitselise ja mitmekesise linnu- ja kalafauna säilitamine ühelt poolt ning kalurite ja kalakasvatajate õiguspärane huvi kalavarude ökonoomse kasutamise suhtes teiselt poolt.

Selleks on vajalikud ka ajakohased usaldusväärsed andmed kormoranide tegelike asurkondade kohta, sest seni kasutada olnud arvud ei ole mitte üksnes suurel määral kõikumad, vaid nende aluseks on sageli ka erinevad andmed (alamliigid, erinevad geograafilised levialad, pesitsevad populatsioonid jne).

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	5.11.2008
Lõpphääletuse tulemused	+: 23 -: 3 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Stavros Arnautakis, Elspeth Attwooll, Marie-Hélène Aubert, Iles Braghetto, Niels Busk, Luis Manuel Capoulas Santos, Paulo Casaca, Zdzisław Kazimierz Chmielewski, Avril Doyle, Emanuel Jardim Fernandes, Carmen Fraga Estévez, Hélène Goudin, Heinz Kindermann, Rosa Miguélez Ramos, Marianne Mikko, Philippe Morillon, Seán Ó Neachtain, Maria Grazia Pagano, Ulrike Rodust, Struan Stevenson, Catherine Stihler, Cornelis Visser
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Marie-Hélène Descamps, Michl Ebner, Véronique Mathieu, Josu Ortuondo Larrea, Raúl Romeva i Rueda, Thomas Wise